

Brugen af det fremmede

Det offentlige rum bliver stadig mere strømlinet, ofte uden at vi bemærker det. Men hvorfor er vi så bange for dem, der ikke ligner os selv? Kan vi lære at rumme forskelligheden?

Trangen til at rense det sociale liv for fremmedelementer er at finde i alle samfund. Det ukendte og anderledes vækker uro og mødes ofte med modvilje. Michel Maffesoli og en lang række andre samfundsforskere påpeger, at de moderne vestlige samfund udviser en særlig høj grad af intolerance over for det fremmede. Det fremmede – der hos os især antager skikkelse af sociale afvigere, såsom stofbrugere, sindssyge og kriminelle – bliver så vidt muligt gjort normalt og dermed genkendeligt. Afvigerne normaliseres via undervisning, behandling, opdragelse og medicinering. Og når processen fejler, bliver de vendt ryggen, sendt væk eller spærret inde.

Som det er beskrevet i de foregående to artikler, er denne normaliseringsproces specielt synlig på Vesterbro i København. Normaliseringen har imidlertid sat sig sine diskrete spor mange andre steder. Den vinder frem overalt og er blevet til en hel videnskab, der vedvarende spytter nye kontrolteknikker og eksklusionsanordninger ud på markedet. I USA er man nået til, at hele tre procent af den amerikanske befolkning i dag bor i beskyttede samfund. Samfund, der ofte forskanser sig fysisk fra omverden ved hjælp af hegn, vagtværn og overvågningsystemer. Nogle af områderne har bystatus og dermed ret til eget politi og skatteopkrævning.

For lidt over et år siden foreslog Venstres socialordfører på Københavns

J.-A. Boiffard, Papier colant et mouches, 1930. Illustration til George Bataille's artikel "L'esprit moderne et le jeu des transpositions".

Rådhus, Karin Nørgaard, at politiet skulle have til opgave at anholde stofbrugere i gadebilledet og give dem valget mellem fængsel og tvangsafvæning. Nørgaard udtalte til Berlingske Tidende, at "når sælgerne ikke kan fjernes, må man fjerne køberne. Dermed viser vi større socialt hjerte." Nørgaard's forslag blev afvist. Den gik trods alt ikke i Danmark. Men forslaget viser alligevel, at der er stærke kræfter, der arbejder for at rense det sociale liv for fremmedelementer.

Den stadigt stigende efterspørgsel på beskyttede boligområder, private vagtværn, politi, hårdere straffe, tyve-

rialarmer, overvågningskameraer og fængselspladser tegner også et tydeligt billede af Danmark som et land, hvor fremmedfrygten er i vækst. Den 11. september 2001 har gjort sit til at øge intolerancen i vores samfund. Der er derfor god grund til at vurdere, hvilke samfundsmæssige konsekvenser den sociale udrensning og normalisering kan have.

Den sociologiske skole, der har udviklet sig omkring den franske tænker Georges Bataille, har givet et bud, der kan opsummeres således: Ethvert system, der for ihærdigt søger at bekæmpe og uddrive sine egne fremmedelementer, risikerer at blive ramt af et voldsomt bagslag. Det er sandt, at mangfoldighed fostrer spænding og konflikt. Men det er også kimen til innovation og dynamik. Det fremmede forstyrrer og skaber utryghed. Men det rusker også op i det bestående og naturgivne. I mødet med det fremmede åbnes der op for den skræmmende og samtidig befriende indsigt, at livet kan leves og opfattes på en uendelighed af måder. Bataille advarede imod den totalitære og mono-kulturelle drift, der lader til at lure i alle samfundstyper. Han påpegede, at det hygiejniske og gnidningsløse samfund er en utopi, som det er farligt at efterstræbe. Det fremmede er en realitet, vi ikke kan blive fri for, uanset hvilke midler vi tager i brug. Ved at fornægte og fordrive det fremmede kommer det uden for vores rækkevidde og bliver dermed ukontrollabelt. Det bliver perverteret – dvs. ledt på afveje – og gjort langt farligere, end det var i udgangspunktet. Bataille plæderede for en accept af forskelligheden: Vi bør tage det fremmede til os, lære af det og bruge det til at puste nyt liv i vores samfund.

Litteratur:

Bataille, Georges: "La part maudite". Gallimard 1967.
Maffesoli, Michel: "L'ombre de Dionysos. Contribution a une sociologie de l'orgie". Librairie des Méridiens, 1985.
Maffesoli, Michel: "La part du diable. Précis de subversion postmoderne". Flammarion, 2002.